

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Bosbeleids- en beheerplan 2014 - 2024

Gemeente Boxmeer

rapportnummer 12-0207

www.starobv.nl

Bosbeleids- en beheerplan

Gemeente Boxmeer

2014 - 2024

Update 2013

Rapportnummer: P12-0207

In opdracht van: Gemeente Boxmeer

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied

Lodderdijk 38A

5421 XB Gemert

tel. 0492-450161

fax. 0492-450162

www.starobv.nl

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
1.3 Methode	3
1.4 Leeswijzer	3
2 Beschrijving plangebied	5
2.1 Het Roekenbos	5
2.2 Het Schraalzand	5
2.3 Overige bosgebieden	6
3 Bosbeleid	7
3.1 Beleid afgelopen periode	7
3.2 Veranderende inzichten	7
3.3 Beleid 2014 tot 2024	8
4 Streefbeelden en tussendoelen	10
5 Beheermaatregelen	14
6 Begroting	15
7 Communicatieplan	16

Bijlagen:

1	Kaart: overzicht gemeentebossen Boxmeer
2	Kaart: beheereenheden
3	Kaart: subsidiepakketten SNL
4a	Kaart: streefbeeldenkaart
4b	Kaart: beheerkaart (Losbladige bijlage A1 voor beheerder)
5	Maatregelenkaarten
6	Kaart: functieaccenten en recreatieve voorzieningen
7	Begrippenlijst

Samenvatting

In mei 2009 is het bosbeleids- en beheerplan voor de gemeentebossen van Boxmeer geschreven. Dit plan beschrijft het beleid en beheer van de bossen en de daarin gelegen natuurterreinen voor de periode van 2010 tot 2020.

De gemeenteraad heeft het college verzocht het beheerplan te actualiseren. In een motie van november 2012 vraagt zij met name de recreatieve functie van de bossen een zwaarder gewicht toe te kennen.

De bossen van de gemeente Boxmeer worden beheerd volgens het principe van geïntegreerd bosbeheer. Dit betekent dat de gemeente waarde hecht aan drie belangrijke bosfuncties: natuur, recreatie en houtproductie.

De functieervulling van bossen en natuurterreinen wordt gestuurd door de maatschappelijke wensen. Door wijzigingen in deze maatschappelijke wensen is bijsturing van doelen en streefwaarden gewenst. De belangrijkste aanpassingen ten opzichte van het plan uit 2009 komen tot uiting in:

- + Het verzwaren van het functieaccent recreatie rondom de Overloonse duinen. Er zal daar meer worden ingezet op de visuele aspecten van het bos. De oudere opstanden zullen er wat extensiever beheerd worden. Tevens zal het voorzieningenniveau in dit deel hoger zijn.
- + Er zal worden ingezet op verdere ontwikkeling van de heidevegetatie zodat de belevingswaarde en de ecologische waarde van het bos worden verhoogd.
- + Karakteristiek bomen zullen zo veel mogelijk behouden blijven. Dit kunnen ook uitheemse boomsoorten zijn.
- + Er zal extra aandacht zijn voor de bescherming van aanwezige dassenburchten.
- + Bijzondere aandacht gaat uit naar de jeneverbesstruwelen en de verdere ontwikkeling van het zand- en heidelandschap waarin ze van nature voorkomen.
- + In het Schraalzand vindt in het beoogde middenbos en hakhout adequaat beheer plaats, waarbij gezorgd wordt voor een goede verjonging van eiken.
- + Gelet op de verminderde opbrengsten uit structurele subsidies en het uitgangspunt de bossen kosten neutraal te beheren, zullen de opbrengsten uit houtoogst moeten stijgen. Er wordt gestreefd naar de productie van een hoogwaardiger product van soorten die een hogere houtwaarde hebben. Met name de soort lariks kan hierin een belangrijke rol spelen zonder de overige functies te schaden. Het toegestane aandeel uitheemse soorten in het streefbeeld is iets verhoogd. Om een hogere bijgroei te realiseren is ook de streefwaarde voor bomen dikker dan 40 cm iets verlaagd.
- + De toegestane grootte van de verjongingseenheden is verhoogd om efficiënter te kunnen werken.
- + In het streefbeeld Droge heide zijn de streefwaarden voor de bedekking met heide naar beneden bijgesteld, zodat minder geïnvesteerd hoeft te worden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 1999 is voor de gemeentebossen van Boxmeer een beleids- en beheerplan geschreven in het kader van de provinciale regeling Geïntegreerd Bosbeheer. Dit plan besloeg de periode 2000 tot 2010. In 2008 is het tot dan toe gevoerde bosbeleid en – beheer geëvalueerd. Mede op basis van de in het kader van de evaluatie uitgevoerde inventarisaties is in 2009 het Bosbeleids- en beheerplan 2010 – 2020 opgesteld. De raad heeft in november 2012 aan het college verzocht om dit bosbeheerplan te herzien en de recreatieve functie van de bossen in het bijgestelde plan een zwaarder gewicht toe te kennen en dit hernieuwde plan ter vaststelling aan de raad aan te bieden.

Daarnaast noopt een verregaande vermindering van de provinciale subsidie op beheer (Subsidieregeling Natuur en Landschap) tot aanpassing van de beheerstrategie.

1.2 Doel

Onderliggend plan vervangt na vaststelling het Bosbeleids- en beheerplan 2010 - 2020. Hierin wordt de gemeentelijke visie op haar bos- en natuurterreinen beschreven. Het dient als leidraad voor de komende beheerperiode waarbij de visie helder wordt vertaald in beheermaatregelen aan de hand van meetbare doelen en terreinkenmerken.

1.3 Methode

De basis van deze update vormt het Bosbeleids- en beheerplan 2010 – 2020. Dit plan geeft op hoofdlijnen de doelen en maatregelen weer en is afgestemd op de in 2008 uitgevoerde evaluatie waaruit bleek dat het bosbeheer op koers ligt. In deze tussentijdse update worden de eerder vastgestelde doelen op basis van nieuwe wensen met betrekking tot de functievervulling en ontwikkelingen op het gebied van provinciale bijdragen in het beheer heroverwogen en waar nodig bijgesteld.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de verschillende bossen en natuurterreinen van gemeente Boxmeer beschreven. In hoofdstuk 3 wordt kort ingegaan op het bosbeleid van de periode 2000 tot 2010 en de extern uitgevoerde evaluatie. Vervolgens worden de veranderende inzichten die de aanleiding voor deze update vormden kort aangestipt en worden de nieuwe uitgangspunten puntsgewijs toegelicht. De uit het bosbeleid met de nieuwe uitgangspunten volgende streefbeelden en tussendoelen worden in hoofdstuk 4 in tabelvorm weergegeven. De hieruit voortvloeiende beheermaatregelen staan vermeld in hoofdstuk 5. Eenmalige projecten zullen terugkomen in de jaarlijks op te stellen werkplannen. In hoofdstuk 6 is een begroting van de kosten van het

beheer weergegeven met daarbij de mogelijkheden om deze te dekken met behulp van de houtopbrengsten en subsidies.

Tot slot is in hoofdstuk 7 een communicatieplan opgenomen waarin is aangegeven hoe de gemeente om zal gaan met de communicatie en voorlichting rondom het bosbeheer.

2 Beschrijving plangebied

De gemeente Boxmeer is eigenaar van circa 757 hectare bos- en natuur. Deze bos- en natuurterreinen bestaan uit zeven deelgebieden:

- + het Roekenbos
- + het Schraalzand
- + Hondsbbergen
- + Siberië
- + 't Helder
- + de Overloonse duinen
- + bossen rond Maashees

De ligging van de bosgebieden is weergegeven op de overzichtskaart in bijlage 1. In onderstaande paragrafen worden de deelgebieden kort beschreven.

2.1 Het Roekenbos

Dit 6 hectare grote bos aan de noordkant van Boxmeer ligt op een natte, rijke groeiplaats (poldervaaggrond). Het bos bestaat uit inheemse loofbomen en oude populieren. Typisch voor dit bos zijn de grote populieren waarin zich een roekenkolonie bevindt. De verminderde vitaliteit van de populieren en de noodzaak deze in verband met de veiligheid deels te kappen staat op gespannen voet met de beschermde roekenkolonie.

Overige boomsoorten in het Roekenbos zijn berk, els, es, zoete kers en eik. Er is een goed ontwikkelde struiklaag aanwezig met daarin vlier, hazelaar, aalbes, meidoorn en verjonging van eik, els en es. In het Roekenbos is een poel aanwezig.

2.2 Het Schraalzand

Het Schraalzand is circa 40 hectare groot en ligt op een van origine natte locatie. De bodem bestaat uit een kalkloze zandgrond. Het aandeel inheemse loofbomen is groot. Boomsoorten die hier voorkomen zijn eik, grove den, berk, beuk, els en lariks. Hier en daar bevinden zich open plekken in het bos die visueel en ecologisch voor afwisseling zorgen. In de zomer is het Schraalzand droog, terwijl in de winter veel van de aanwezige rabatten vol staan met water. In het Schraalzand is een perceel aangewezen voor de ontwikkeling van een zogenaamd middenbos: een bostype waarin zware eiken worden gecombineerd met hakhout. Een ander perceel is aangewezen voor hakhoutbeheer. Er bevinden zich in het Schraalzand twee poelen, waarin onder andere de Alpenwatersalamander voorkomt. Er lopen wandelpaden en routes door dit bos waardoor het goed toegankelijk is voor publiek.

2.3 Overige bosgebieden

De bosgebieden, Hondsbbergen, Siberië, 't Helder, de Overloonse Duinen en de bossen rond Maashees vertonen wat betreft bostype en bosbeeld grote overeenkomsten. Samen hebben deze bosgebieden een oppervlakte van 723 hectare en liggen op arme zandgrond. De bossen zijn gemengd met grove den als meest voorkomende boomsoort. Hier en daar zijn verjongingsgaten gemaakt, waardoor het bos een afwisselend karakter heeft. Deze afwisseling bevordert de biodiversiteit. Op sommige plekken komen veel uitheemse boom- en struiksoorten voor zoals Corsicaanse den, Robinia en Amerikaanse eik. Met name in 't Helder belemmeren de exoten de ontwikkeling van de inheemse soorten.

De bossen zijn goed toegankelijk voor publiek door de aanwezigheid van wandel-, fiets-, ATB- en ruiterroutes.

Overloonse Duinen

In de Overloonse Duinen ligt een zestal heideterreintjes die samen een oppervlakte van 19,4 hectare beslaan en een jeneverbesstruweel. Het jeneverbesstruweel bestaat uit een oppervlakte heischrale vegetatie en open zand met een hoge dichtheid jeneverbessen. In De Overloonse duinen ligt een poel waarin vier soorten amfibieën voorkomen. In bijna alle delen bos komt de das voor en liggen verschillende burchten. Gelet op de ligging van De Vers en het Schaartven bij de Overloonse duinen, heeft dit gebied een belangrijke betekenis op het gebied van toerisme en recreatie. Bijzondere voorzieningen als het verharde fietspad en de uitzichttoren versterken de aantrekkelijkheid van dit gebied.

3 Bosbeleid

3.1 Beleid afgelopen periode

De gemeentebossen van Boxmeer zijn vanaf 1999 beheerd volgens het principe van geïntegreerd bosbeheer. Dit betekent dat de gemeente waarde hecht aan drie belangrijke bosfuncties: natuur, recreatie en houtproductie. Geïntegreerd bosbeheer maakt het mogelijk om deze drie functies tegelijkertijd binnen hetzelfde bos te vervullen. De bosfuncties die bij geïntegreerd bosbeheer horen worden als uitgangspunten gebruikt bij het maken van keuzes binnen het beheer.

In 2008 is door Klingen Bomen een evaluatie uitgevoerd van het bosbeleid en -beheer van de voorgaande beheerperiode. Uit deze evaluatie is gebleken dat er tussen 1999 en 2008 gewerkt is conform het toen vigerende bosbeleids- en beheerplan, maar dat het beleid en beheer op een aantal punten bijgesteld kon worden. Deze punten zijn overgenomen in het Bosbeleids- en beheerplan 2010 -2020.

3.2 Veranderende inzichten

De functievervulling van bossen en natuurterreinen wordt gestuurd door de maatschappelijke wensen. Voor gemeentelijke eigendommen spelen lokale en bestuurlijke accenten daarbij een belangrijke rol. In de eerste jaren van de looptijd van het Bosbeleids- en beheerplan 2010 -2020 zijn de wensen binnen dit maatschappelijk speelveld veranderd. Het gaat onder andere om:

- + De wens tot het vastleggen van het functieaccent recreatie.
- + De wens tot het vastleggen van het functieaccent natuur in bepaalde oudere naaldbossen wat tot uitdrukking moet komen in een extensiever beheer.
- + De wens om in bepaalde gevallen toleranter om te gaan met de aanwezigheid van uitheemse boomsoorten.
- + De wens om de kosten te beperken en de inkomsten te verhogen als gevolg van sterk verminderde subsidie-inkomsten.

Klimaatverandering en bossen

De invloed van klimaatverandering op bossen en natuurterreinen zal de komende eeuw steeds duidelijker worden. Die invloed zal o.a. tot uiting komen in wijzigingen in de lengte van het groeiseizoen, veranderingen in verspreidingsgebieden, bestuiving en bevruchting en voedselketens.

Klimaatverandering bestaat voor een deel uit subtiele verschuivingen zoals een gemiddelde temperatuurstijging van 0,1 graad per decennium. Het heeft het vaker optreden van extremen zoals stormen, zachtere en nattere winters en drogere, warmere zomers met heftige onweersbuien tot gevolg.

Klimaatverandering beïnvloedt de snelheid van de groei van bomen en de concurrentieverhoudingen tussen de bomen. Hierdoor zal de soortensamenstelling van de bossen wijzigen. Welke kant dat precies op gaat hangt van veel factoren af.

Klimaatverandering vormt op twee manieren een bedreiging voor de nu in Nederland aanwezige soortenrijkdom:

- + Verlies aan biodiversiteit is te verwachten doordat soorten niet goed met klimaatveranderingen kunnen meebewegen.
- + In Nederland inheemse soorten zullen weggedrukt worden door uit het buitenland afkomstige soorten.

Consequenties voor het beheer

Belangrijk is het te weten dat snelle maatregelen niet nodig zijn. In bosbeheer is continuïteit van beheer altijd van belang en dat geldt ook nu.

De volgende punten kan de beheerder in acht nemen:

- + Leer van veranderingen en pas het beheer aan op grond van nieuw verworven inzichten.
- + Zorg voor risicospreiding.
- + Stuur niet op te strakke (natuur)doeltypen die op papier staan, maar laat ruimte om bij te sturen.
- + Zorg voor een vitaal bos door tijdig te dunnen.
- + Anticipeer op stormschade en bosbrandrisico.
- + Wees terughoudend met aanplant / verjonging van droogtegevoelige soorten.
- + Maak waar mogelijk gebruik van boom- en struiksoorten met goed verterend rijk strooisel, bijvoorbeeld linde, es, esdoorn, hazelaar en berk.

Conclusie

Klimaatverandering is een langzaam proces. Er is geen noodzaak tot acute veranderingen in het beheer. Geïntegreerd bosbeheer zorgt voor variatie en risicospreiding. Door te werken met toekomstbomen ontstaat een vitaal bos dat tegen een stootje kan. Het is zaak de kennisontwikkeling op het gebied van klimaatverandering en de invloed daarvan op bos goed te blijven volgen.

3.3 Beleid 2014 tot 2024

Het beleid en beheer voor de beheerperiode 2014 – 2024 komt op hoofdlijnen overeen met het beleid zoals beschreven in het Bosbeleids- en beheerplan 2010 – 2020. Met de gewenste aanpassingen, zoals genoemd in voorgaande paragraaf, leidt dit tot de onderstaande uitgangspunten voor het beleid. Deze uitgangspunten worden in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt in streefbeelden en tussendoelen en verwerkt in het uitvoeringsprogramma.

Uitgangspunten van het bosbeleid

- + De gemeentebossen dienen de functies natuur, recreatie en houtproductie zoveel mogelijk tegelijkertijd en evenwichtig te vervullen.
- + In de Overloonse duinen wordt het functieaccent recreatie gelegd (zie bijlage 7), wat inhoudt dat er meer aandacht zal zijn voor de visuele kwaliteit van het bos en er een hoger voorzieningenniveau is. Een aantal oudere bosopstanden wordt extensiever beheerd.
- + Door de verdere versterking van natuurlijke bosranden (mantel- en zoomvegetaties) wordt de overgang van open naar gesloten ruimte geleidelijker

- gemaakt en ontstaan aantrekkelijke biotopen. De ontwikkeling van heidevegetatie onder de aanwezige hoogspanningsleidingen vergroot de totale lengte bosrand, de belevingswaarde en de ecologische waarde van het bos.
- + Belevingswaarde en aantrekkelijkheid zijn belangrijke waarden binnen het gemeentebos en komen tot uiting in een gevarieerd bosbeeld, waarbij karakteristieke bomen behouden blijven en tot ontwikkeling kunnen komen.
  - + Elementen die voor beschermde flora en fauna belangrijk zijn, dienen behouden te blijven en waar mogelijk verder ontwikkeld te worden. De aanwezige dassenburchten zijn daarbij een belangrijk item.
  - + Bijzondere aandacht gaat uit naar de jeneverbesstruwelen en de verdere ontwikkeling van het zand- en heidelandschap waarin ze van nature voorkomen.
  - + Inheemse soorten zijn van groot belang voor de natuurrijkheid en biodiversiteit en worden hoog gewaardeerd. In de rijkere bosdelen zal de introductie van beuk worden voortgezet.
  - + Ongewenste soorten worden efficiënt bestreden. Met ongewenste soorten worden met name resterende haarden van Amerikaanse vogelkers en agressief uitbreidende Robinia pseudoacacia en Amerikaanse eiken bedoeld. Tenzij ze de overige functievervulling belemmeren of uitzaaiing tot hoge kosten leidt, worden karakteristieke uitheemse soorten gehandhaafd.
  - + Er wordt gestreefd naar een vitaal bos waarin de risico's wat betreft boomsoorten gespreid worden. Zo kan worden ingespeeld op de toekomstige effecten van klimaatverandering.
  - + De aanwezige wandel- en fietspaden moeten aantrekkelijk zijn en afgestemd op de gebruiker. Ze worden open gehouden en zijn goed begaanbaar.
  - + Ongewenst gebruik en verstoring van de bossen wordt zoveel mogelijk beperkt door het afsluiten van bospaden voor gemotoriseerd verkeer.
  - + Aanwezige wandel-, fiets- en ruiterroutes zijn duidelijk en goed aangegeven.
  - + In het Schraalzand vindt in het beoogde middenbos op korte termijn beheer plaats waarbij gezorgd wordt voor een goede verjonging van eiken.
  - + Er wordt gestreefd naar een kostenneutraal beheer. Hierbij worden alle kosten en opbrengsten van de bossen betrokken, m.u.v. de interne gemeentelijke uren. Gelet op de verminderde opbrengsten uit structurele subsidies zullen de opbrengsten uit houtoogst moeten stijgen. Er wordt gestreefd naar de productie van een hoogwaardiger product van soorten die een hogere houtwaarde hebben. Met name lariks kan hierin een belangrijke rol spelen zonder de overige functies te schaden. In de rijkere bosdelen kan ook douglas een belangrijke meerwaarde geven.

Met de bovenstaande uitgangspunten sluit het beleid goed aan op het provinciale bosbeleid en het provinciale natuurbeheerplan.

De gemeente Boxmeer handhaaft de keuze voor het voeren van een resultaatgericht bosbeheer. Hiervoor stelt de gemeente duidelijke meetbare doelen op die eenduidig evalueerbaar zijn. Daarmee kan de gemeente op basis van een evaluatie, zowel binnen als buiten de eigen gemeente, verantwoording afleggen over de gestelde doelen, de genomen beheermaatregelen en de behaalde resultaten.

4 Streefbeelden en tussendoelen

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten van het bosbeleid vertaald naar meetbare streefbeelden en tussendoelen. Dit gebeurt aan de hand van terreinkenmerken die door het beheer beïnvloed kunnen worden.

Streefbeelden worden opgesteld als doelen voor de lange termijn en tussendoelen voor de middellange termijn (de komende beheerperiode van 10 jaar). De streefbeelden en tussendoelen zijn de vertaling van het gemeentelijk bosbeleid naar de praktijk. Deze streefbeelden en tussendoelen zijn flexibel en kunnen na iedere beheerperiode indien nodig worden bijgesteld.

Na de beheerperiode van tien jaar zal het beheer opnieuw worden geëvalueerd door de behaalde waarden te toetsen aan de vastgestelde streefwaarden. Er zijn streefbeelden opgesteld voor zeven terreintypen die onderscheiden kunnen worden binnen de gemeentebossen van Boxmeer.

Streefbeelden	Opp.	Eenheid
Elzen-Eikenbos	43,6	hectare
Berken-zomereikenbos	679,1	hectare
Vochtig loofbos	6,1	hectare
Middenbos	0,7	hectare
Droge heide	19,4	hectare
Poelen	4	stuks
Jeneverbesstruweel	8	hectare
Totaal	756,9	hectare

De naamgeving van de streefbeelden Elzen-eikenbos en Berken-zomereikenbos is gebaseerd op de potentieel natuurlijke vegetatie (PNV). Hieronder verstaan we de vegetatie die zich binnen het betreffende streefbeeld zou kunnen ontwikkelen als er geen menselijke beïnvloeding zou zijn. Het is echter niet zo dat de exacte samenstelling van de PNV wordt nagestreefd. De PNV is echter wel de basis voor de streefwaarden die in de streefbeelden zijn opgenomen.

Binnen de zeven genoemde streefbeelden worden (indien van toepassing) doelen opgesteld voor alle drie de hoofdfuncties die bij geïntegreerd bosbeheer worden onderscheiden (natuur, recreatie en houtproductie). Hierbij worden per functie doelcomponenten beschreven die verder uitgesplitst worden in meetbare terreinkenmerken. Deze terreinkenmerken hebben een streefwaarde voor de lange termijn en een streefwaarde die binnen de lopende beheerperiode nagestreefd wordt. De ligging van de onderscheiden streefbeelden is weergegeven in bijlagen 4a en 4b.

Streefbeeld Schraalzand: elzen-eikenbos

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Natuur	Bosfase verdeling	Kale / jonge fase	6%	5-10%	5-10%
		Dichte / stakenfase	29%	10-30%	10-30%
		Boomfase	65%	55-85%	55-85%
	Natuurrijkheid	Aandeel inheemse boomsoorten	96%	>80%	>80%
		Aandeel inheems loofhout	71%	>70%	>70%
		Volumeaandeel staand dood hout	4%	5-7%	>7%
Recreatie	Extensieve recreatie	Volumeaandeel bomen dikker dan 40 cm	14%	15-25%	>25%
		Openstelling	100%	100%	100%
		Aantal openstellingsborden	4	4	4
		Aantal informatie panelen	1	1	1
Houtproductie	Houtoogstvolume	wandelroutes	Voldoende	Voldoende	Voldoende aanwezig
		Staande houtvoorraad	140 m ³ /ha	>130 m ³ /ha	>130 m ³ /ha
		Bijgroei	6,3 m ³ /ha/ jr	4 - 8 m ³ /ha/ jr	4 - 8 m ³ /ha/ jr
Algemeen	Diversiteit	Menging	71%	>75%	>75%
		Grootte verjongingseenheden	< 1ha	< 1ha	< 1ha
		Volume aandeel dood hout dikker dan 30cm	2,5%	4-8%	>8 %

Streefbeeld overige bossen: berken-zomereikenbos

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Natuur	Bosfase verdeling	Kale / jonge fase	11%	5- 15%	5-15%
		Dichte / staken fase	16%	10- 30%	10-30%
		Boomfase	73%	55- 85%	55-85%
	Natuurlijkheid	Aandeel inheemse boomsoorten	57%	>57%	>60%
		Aandeel inheems loofhout	19%	20-25%	>30%
Volumeaandeel staand dood hout		4%	5-7%	5-7%	
Volumeaandeel bomen dikker dan 40cm		19%	>21%	>25%	
Recreatie	Extensieve recreatie	Openstelling	100%	100%	100%
		Aantal openstellingsborden	30	30	30
		Aantal informatie panelen	1	1	1
		Wandelroutes	ruim vold.	Voldoende	Voldoende Aanwezig
		ATB-routes	Voldoende	Voldoende	Voldoende Aanwezig
Houtproductie	Houtoogstvolume	Ruiterroutes	Voldoende	Voldoende	Voldoende Aanwezig
		Staannde houtvoorraad	156 m³/ha	> 160 m³/ha	>160 m³/ha
		Bijgroei	6 m³/ha/ jr	5 - 6,5 m³/ha/ jr	5,5 - 7,5 m³/ha/ jr
Algemeen	Diversiteit	Menging	56%	>60%	>65%
		Grootte verjongingseenheden	< 1ha	< 1,5ha	< 1,5ha
		Volumeaandeel dood hout dikker dan 30cm	6,37%	6-8%	>8%

Streefbeeld Roekenbos: vochtig loofbos

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Natuur	Aanwezigheid	Percentage van de opp. bedekt met bomen hoger dan 25m			50%
	Roekenkolonie				
	Natuurrijkheid	Aandeel inheemse boomsoorten			100%
Recreatie	Extensieve recreatie	Ontwikkeling van zacht- naar hardhout oobos		80%	100%
		Openstelling	100%	100%	100%
		Openstellingsborden	1	2	2
		Informatiepanelen	1	1	1
		Wandelroute	Niet aanwezig	Aanwezig	Aanwezig

Streefbeeld Middenbos (gelegen in 't Schraalzand)

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Cultuurhistorie Natuur		Oppervlakte hakhoutstoven ouder dan 25 jaar			> 60%
		Aandeel inheems loofhout		100%	100%
		Aandeel overstaanders	25-30 st/ha	25-30 st/ha	25-30 st/ha
		Maximale diameter staken			15cm
Recreatie	Extensieve recreatie	Openstelling	100%	100%	100%

Streefbeeld: Droge heide

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Natuur	Natuurlijkheid	Bedekking met struikheide en/of dopheide	13%	Min. 30%	Min. 50%
		Aanwezigheid structuurrijke vegetatie	Voldoende	Voldoende	Ruim voldoende
	Openheid	Max. bedekking boom en struikvormers (opslag)	36%	10-15%	0-10%
Recreatie	Extensieve recreatie	openstelling	100%	100%	100%

Streefbeeld: Poelen

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Natuur	Geschiktheid voor amfibieën	wateroppervlakte	Voldoet deels	Voldoet	Min. 60m ²
		Oppervlakte verlandingsfase		Max. 20%	Max. 20%
		Aandeel open water (vrij van planten)		50-80%	50-80%
		Waterdiepte, diepste punt tussen oktober en april	> 0,5m	Min. 0,5m	Min. 0,5m
		Beschaduwing		Max. 20%	Max. 20%

Streefbeeld: Jeneverbesstruweel

Functie	Doelcomponent	Terreinkenmerk	Huidige waarde	Tussendoel (10jr)	Streefwaarde (25jr)
Natuur	vitaliteit	Vrijstand jeneverbessen t.o.v. andere soorten		100%	100%
	Aanwezigheid heischrale vegetatie	Aandeel heischrale vegetatie of open zand		Min. 80%	Min. 80%
Recreatie		Opengesteld	100%	100%	100%

5 Beheermaatregelen

In onderstaande tabel zijn de beheermaatregelen weergegeven die plaats zullen vinden om de doelen te bereiken. De verschillende beheermaatregelen worden ieder jaar in een ander deel van het bos uitgevoerd. De bossen zijn daartoe ingedeeld in vijf beheereenheden (zie bijlage 2). Jaarlijks beoordeelt de beheerder welke maatregelen moeten worden genomen binnen de diverse beheereenheden. Dit wordt vastgelegd in een werkplan.

Maatregel	Functies	Werkzaamheid
Dunnen	Natuur	aanwijzen toekomstbomen en kwaliteitsbomen
		blessen
	Recreatie	inventarisatie voor gedragscode zorgvuldig bosbeheer
		houtoogst
	Houtproductie	ringen
		verjonging
Verwijderen ongewenste soorten	Natuur	verwijderen ongewenste soorten
Onderhoud paden recreatieve voorzieningen en wegafsluitingen	Recreatie	controle en herstellen onbegaanbare paden, wegafsluitingen en verwijderen opslag
Instandhouding heideterreinen en jeneverbesstruweel	Natuur	plaggen vergraste heide
	Recreatie	maaien overjarige heide
		verwijderen ongewenste opslag
Onderhoud poelen	Natuur	deels verwijderen begroeiing uit en rondom poel

6 Begroting

In de begroting zijn de gemiddelde te verwachten kosten en baten voor het reguliere beheer van de gemeentebossen bij gelijkblijvende subsidiemogelijkheden opgenomen.

Onzekere inkomsten

De kosten en baten die gepaard gaan met het beheer van bossen en natuurterreinen zijn op korte termijn goed te begroten. Voor meerdere jaren vooruit is dat moeilijk. Met name aan de inkomstenkant zijn er flinke onzekerheden. De belangrijkste zijn de houtopbrengsten en de subsidie-inkomsten. De houtopbrengsten zijn afhankelijk van de prijs die bedongen wordt per kubieke meter hout die wordt verkocht. De houtmarkt is een uitgesproken wereldmarkt en de prijzen kunnen sterk schommelen. De inkomsten uit subsidies voor bosbeheer liggen momenteel voor een periode van 6 jaar vast, maar is sterk versoberd ten opzichte van eerdere perioden. Het is niet te verwachten dat de structurele provinciale subsidie-inkomsten nog zullen stijgen.

Kosten	€ /jaar	Baten	€ /jaar
<i>dunnen</i>			
blessen	€ 7.000,00	Subsidie SNL	€ 27.800,00
inventarisatie gedragscode zorgvuldig bosbeheer	€ 1.500,00	opbrengst houtoogst (gemiddeld 2160 kuub per jaar voor € 25,00)	€ 54.000,00
verjonging	€ 3.200,00		
ringen	€ 1.000,00		
<i>verwijderen ongewenste soorten</i>	€ 10.000,00		
<i>onderhoud paden, recreatieve voorzieningen en wegafsluitingen</i>	€ 2.300,00		
<i>onderhoud droge heide en jeneverbesstruweel</i>			
plaggen en maaien heide / verwijderen opslag op heide en in jeneverbesstruweel	€ 5.000,00		
<i>beheerplanning, verslaglegging, aanbesteding, directievoering en monitoring</i>	€ 9.800,00		
<i>vaste lasten</i>			
Contributies en heffingen	€ 2.500,00		
FSC - certificering	€ 1.500,00		
Verzekeringen	€ 8.600,00		
subtotaal	€ 52.400,00		€ 81.800,00
positief saldo	€ 29.400,00		
totaal	€ 81.800,00		€ 81.800,00

7 Communicatieplan

De betrokkenheid van mensen bij bossen is groot. Werkzaamheden die tot doel hebben de kwaliteit van de bossen te verbeteren lijken soms destructief en roepen bij mensen vragen op. Het is belangrijk dat de doelen en noodzakelijke beheermaatregelen duidelijk worden uitgelegd aan de gebruikers van het bos. Goede communicatie over het bosbeheer is nodig om verkeerde conclusies en verraste reacties van gebruikers en bestuurders te voorkomen.

Communicatie over het bosbeheer dient een aantal doelen die gericht zijn op een aantal doelgroepen. Om de doelen te halen zijn verschillende acties nodig.

De doelgroepen zijn een externe doelgroep en een interne doelgroep. Het College van B&W, de (burger)raadsleden en de raadscommissie zijn de interne doelgroepen. De gebruikers van het bos zijn de externe doelgroep.

Hieronder staan de verschillende doelen per doelgroep weergegeven met de daarbij horende strategie en middelen om deze doelen te bereiken.

College van B&W, (burger)raadsleden en raadscommissie:

Kennis: Informeren over beheer van het bos en de noodzaak hiervan. Zij begrijpen de beheerdoelen en de beheermaatregelen die nodig zijn om de streefbeelden te realiseren.

Houding: Bestuurders vinden het gemeentebos een belangrijk onderdeel van de kwaliteiten van de gemeente en staan achter het beheer.

Gedrag: Bestuurders houden rekening met het gemeentebos bij beleidsafwegingen en dragen uit dat er goed beheerd wordt.

Strategie en middelen:

- + Er wordt een korte oriëntatiecursus georganiseerd die aan de hand van praktijkvoorbeelden in het bos uitleg geeft over het functioneren van bossen van het bijhorende beheer.
- + Om bestuurders betrokken te houden wordt jaarlijks een excursie georganiseerd rondom het werkplan of een specifiek / actueel thema.

Gebruikers van de gemeentebossen:

Kennis: Informeren over beheer van het bos en de noodzaak hiervan. Gebruikers begrijpen de doelen en de daarvoor noodzakelijke maatregelen.

Houding: Men heeft vertrouwen in het beheer en de gemeente als beheerder. Gebruikers vinden dat het bosbeheer een verbetering van het bos en bijhorende biodiversiteit oplevert zonder dat dit een belemmering veroorzaakt voor recreatieve mogelijkheden.

Gedrag: Gebruikers van het bos hebben vertrouwen in de beheerder en begrijpen het nut van de uit te voeren werkzaamheden.

Strategie en middelen:

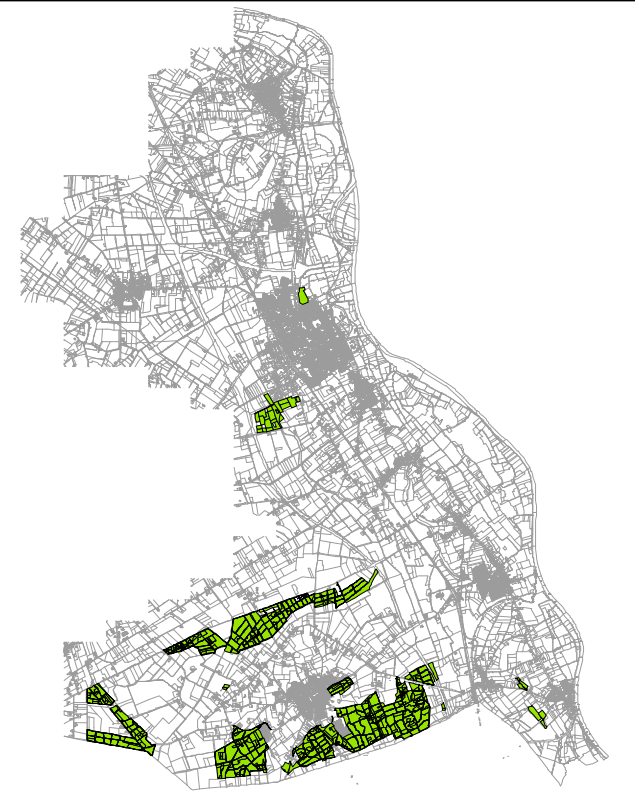
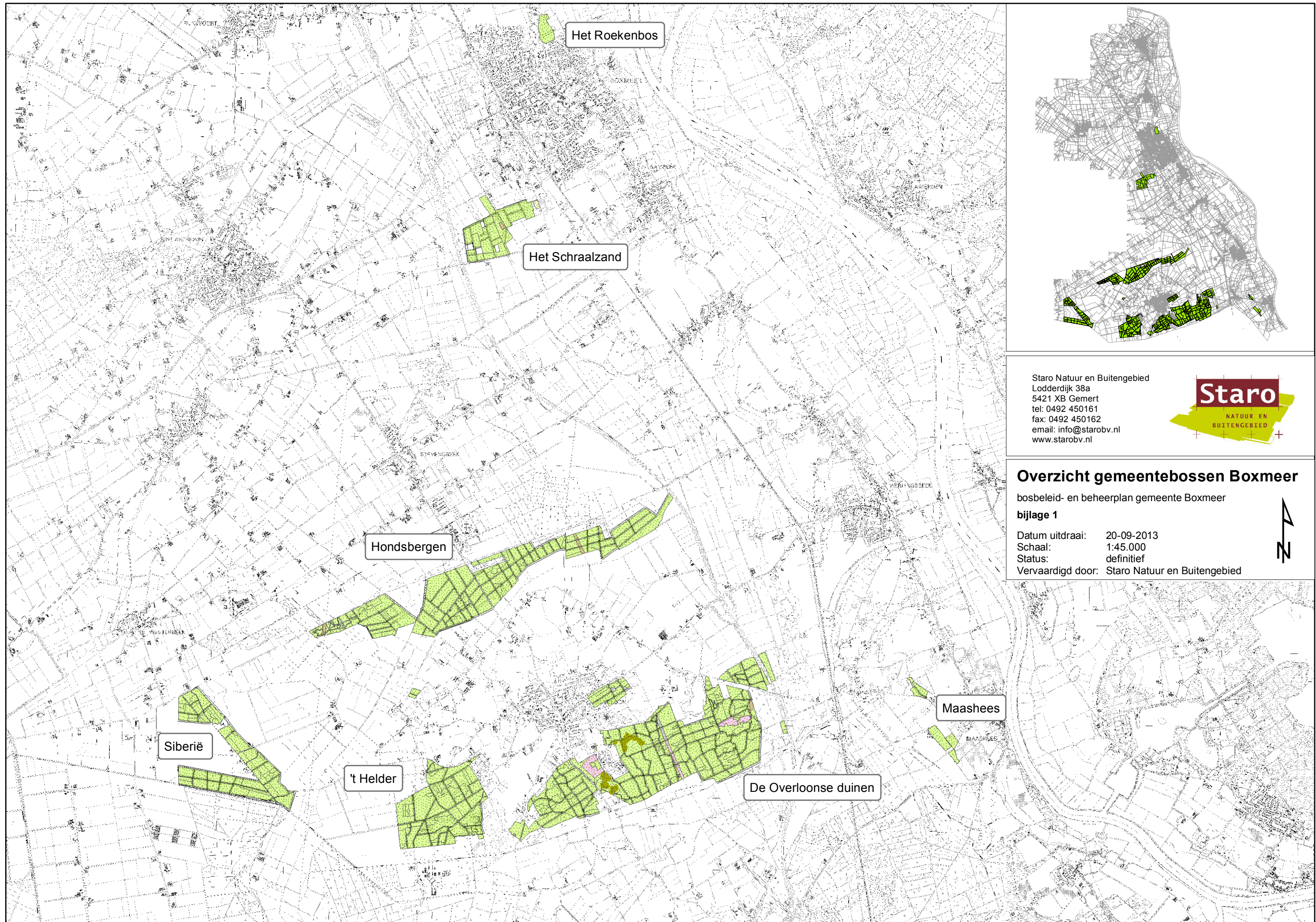
- + Jaarlijks wordt het concept werkplan voorgelegd aan het college van burgemeester & wethouders.
- + Jaarlijks wordt een excursie georganiseerd voor iedereen die geïnteresseerd is in het beheer van de gemeentebossen.
- + Ieder kwartaal komt er op de website van de gemeente een artikel omtrent het bos en/of natuurwaarden van gemeente Boxmeer. Hierbij wordt ingespeeld op een actueel thema.
- + Ruim voorafgaand aan beheerwerkzaamheden wordt een artikel geplaatst in een lokale krant en op de website van de gemeente over de uit te voeren werkzaamheden en de achtergrond hiervan.
- + Tijdens de verschillende werkzaamheden worden tijdelijke informatiepanelen in het bos geplaatst om uitleg te geven over de aankomende beheermaatregelen. Hierop wordt duidelijk wat de reden van het beheer is en worden de beoogde resultaten van het beheer weergegeven in de functies natuur, recreatie en houtproductie.

Gemeente Boxmeer evalueert de gestelde communicatiedoelen jaarlijks om geboekte resultaten vast te leggen en eventuele verbeterpunten in te bouwen voor het volgende beheerseizoen.

Bijlagen

Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel: 0492 450161
fax: 0492 450162
email: info@starobv.nl
www.starobv.nl

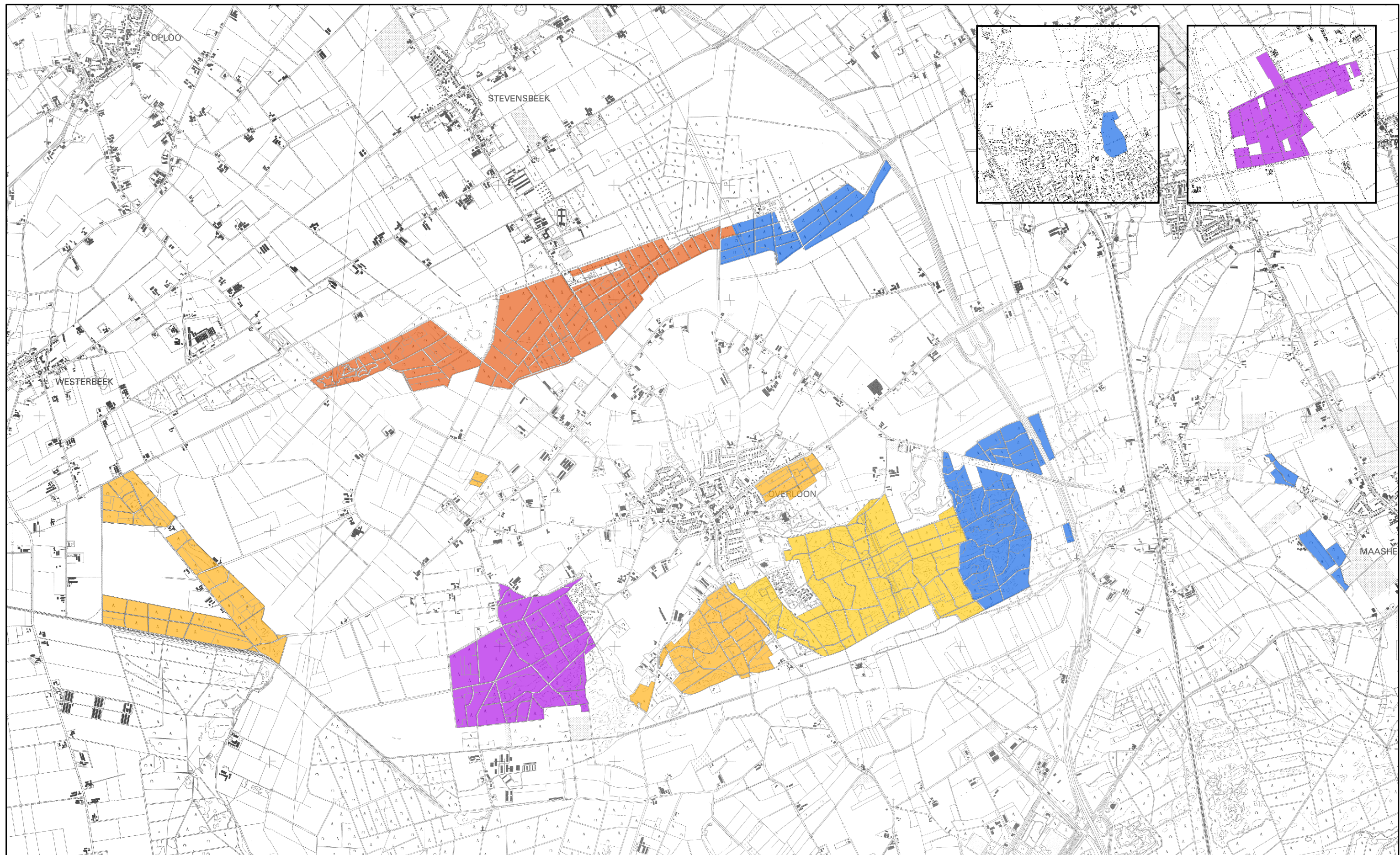
Overzicht gemeentebossen Boxmeer

bosbeleid- en beheerplan gemeente Boxmeer

bijlage 1

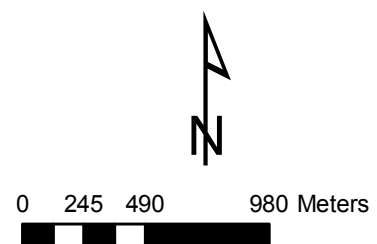
Datum uitdraai: 20-09-2013
Schaal: 1:45.000
Status: definitief
Vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

Legenda

	beheereenheid 1		beheereenheid 4
	beheereenheid 2		beheereenheid 5
	beheereenheid 3		

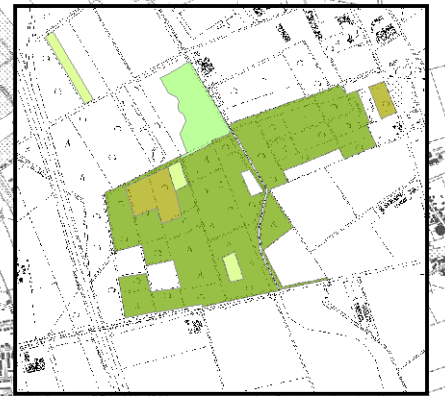
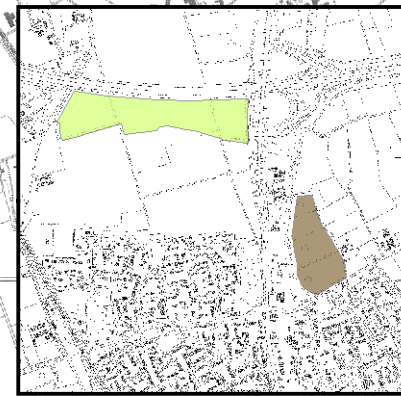

Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel: 0492 450161
fax: 0492 450162
email: info@starobv.nl
www.starobv.nl

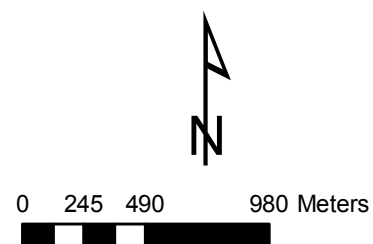
Beheereenheden

bosbeleid- en beheerplan gemeente Boxmeer
bijlage 2
Datum uitdraai: 20-09-2013
Schaal: 1:30.000
Status: definitief
Vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

Legenda

	Dennen-, eiken en beukenbos		Ruigteveld
	Droge heide		Vochtig bos met productie
	Droog bos met productie		Vochtig hakhout en middenbos
	Kruiden- en faunarijk grasland		

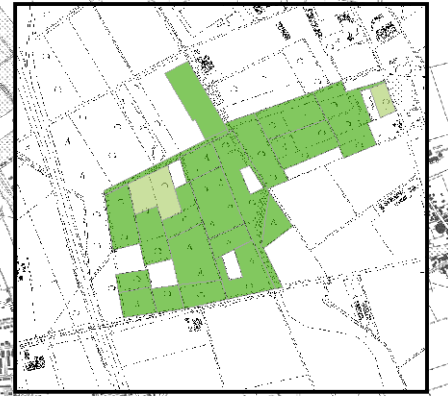
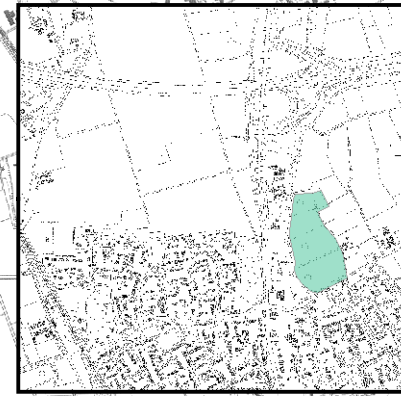
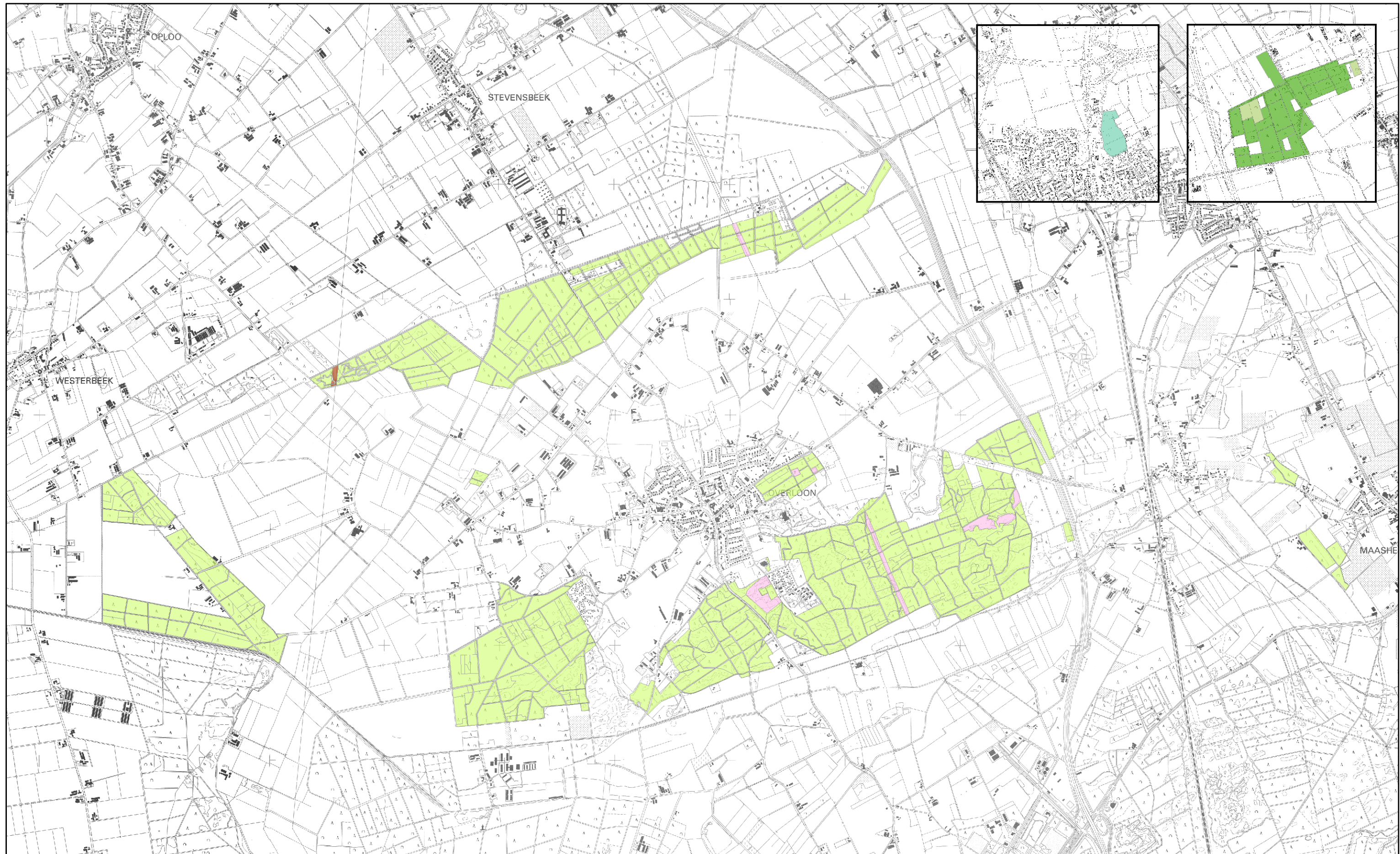

Staro Natuur en Buitengebied
 Lodderdijk 38a
 5421 XB Gemert
 tel: 0492 450161
 fax: 0492 450162
 email: info@starobv.nl
www.starobv.nl

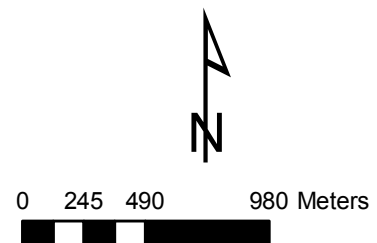
Subsidiepakketten SNL 2012

bosbeleid- en beheerplan gemeente Boxmeer
bijlage 3
 Datum uitdraai: 20-09-2013
 Schaal: 1:30.000
 Status: definitief
 Vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

Legenda

	elzen- eikenbos		vochtig loofbos		droge heide
	berken- zomereikenbos		middenbos		overige natuur
					wegen en paden

Staro Natuur en Buitengebied
 Lodderdijk 38a
 5421 XB Gemert
 tel: 0492 450161
 fax: 0492 450162
 email: info@starobv.nl
 www.starobv.nl

Streefbeelden

bosbeleid- en beheerplan gemeente Boxmeer
bijlage 4a
 Datum uitdraai: 20-09-2013
 Schaal: 1:30.000
 Status: definitief
 Vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

Bijlage 5:   Maatregelenkaarten

Maatregelenkaart Dunnen

A   Blessen

Voorafgaand aan de dunning worden de te kappen bomen gemarkeerd (blessen). Het blessen gebeurt volgens het principe van geïntegreerd bosbeheer. De methode van blessen is per streefbeeld beschreven in een blesinstructie. Blesinstructies geven aan welke bomen op welke plaats geselecteerd dienen te worden om te kappen. De blesinstructies zijn aan het einde van deze maatregelenkaart weergegeven.

B   Gedragscode zorgvuldig bosbeheer

Voordat de houtoogst daadwerkelijk wordt uitgevoerd worden alle opstanden waar gedund wordt geïntroduceerd op aanwezige flora en fauna. Deze worden vervolgens in het veld gemarkeerd en op kaart weergegeven. Dit is ter voorkoming van het overtreden van de Flora en Faunawet tijdens de houtoogst. Ondanks dat de gedragscode de mogelijkheid wel biedt, wordt niet gekapt in het broedseizoen.

C   Houtoogst

- + Houtoogst vindt plaats volgens de bepalingen van het FSC keurmerk en de gedragscode zorgvuldig bosbeheer.
- + Hout wordt op stam verkocht.
- + De houtoogstwerkzaamheden (inclusief de afvoer van hout) mogen niet langer dan 3 maanden in beslag nemen.
- + Uitsluitend gebleste bomen mogen worden geveld en afgevoerd.
- + De koper mag hout, anders dan werkhout achterlaten in de bosopstand.
- + Boswegen en paden dienen vrij te zijn van tak- en top hout. De randen van de bospercelen dienen over een breedte van 2 meter vrij te zijn van tak- en top hout.
- + De werkzaamheden dienen met grote deskundigheid uitgevoerd te worden.
- + Tijdens de werkzaamheden dient gestreefd te worden naar minimale schade aan de blijvende bosopstand, incl. staande dode bomen.
- + Aan eventuele begroeiing onder de heersende kronenlaag van de bosopstand, even als aanwezig loofhout en aanwezig staand en liggend dood hout dient zo min mogelijk schade toegebracht te worden.

D   Ringen en toppen

Uit de streefwaardes blijkt dat het gewenst is om een verhoging van het aanwezige dode hout te creëren. Hiervoor worden er tijdens de bleswerkzaamheden te ringen en te toppen bomen aangewezen.

Aanwijzen ringbomen en te toppen bomen

- + Ringbomen en te toppen bomen zijn bij voorkeur dikker dan 30 cm en voldoen niet aan de eisen van een kwaliteitsboom.
- + Ringbomen bestaan bij voorkeur uit naaldbomen en Amerikaanse eiken. Te toppen bomen zijn naaldbomen.
- + Inlandse eiken, berken en karakteristieke bomen worden niet geringd.
- + Ringen gebeurt niet in de buurt van paden en wegen.

Ringen en toppen van bomen

Bomen worden geringd door met de motorzaag op een hoogte van 10 centimeter boven maaiveld de schors en 1,5 centimeter wit hout in een cirkel om de boom in te zagen. Deze cirkel moet gesloten zijn en overal 1,5 centimeter wit hout hebben doorsneden. Op maximaal 30 centimeter boven maaiveld wordt een tweede ring gezaagd volgens dezelfde methode. Er moet voor worden gewaakt dat niet te diep in het witte hout wordt gezaagd.

Bomen worden getopt door ze tijdens de houtoogst met de houtoogstmachine zo hoog mogelijk, maar onder de kroon af te zagen.

E Verjonging

Op de plaatsen waar groepen zijn gekapt wordt indien noodzakelijk ter bevordering van de vestiging van natuurlijke verjonging bodembewerking uitgevoerd.

Op locaties waar het wenselijk is om te sturen in de boomsoortensamenstelling, kunnen inheemse bomen worden aangeplant.

Blesinstructies gemeentebossen Boxmeer 2010 - 2020

Blesinstructie Vochtig loofbos

Wanneer

- + Er wordt bij voorkeur buiten het broedseizoen geblest.

Waar

- + Geblest wordt op plaatsen waar de takafsterving gemiddeld minimaal 12 meter is en waar het kronendak gesloten is of zich naar verwachting binnen 3 jaar zal sluiten.

Wat

- + Ten eerste worden de concurrenten van inheems loofhout verwijderd.
- + Ten tweede worden bomen verwijderd die concurrent zijn van de op die plek minst voorkomende inheemse boomsoort. Bij een evenwichtige mening van soorten worden de bomen vrijgesteld die de hoogste kwaliteit hebben. Onder kwaliteit wordt verstaan:
  - ✓ De onderste 10 meter van de stam zijn "recht"
  - ✓ De boom is minimaal 10 meter takvrij
  - ✓ De boom is vrij van beschadigingen
  - ✓ De boom is vitaal
- + Op plaatsen waar in het kronendak enkel populier voorkomt worden variabel verdeeld over de oppervlakte bomen verwijderd. De kronen van bomen worden voor maximaal 50 procent vrijgesteld.
- + Niet vitale en dode bomen worden niet geblest buiten valafstand van aanwezige wegen en paden.
- + Het maken van structuur en verjongingsgaten is in deze beheerperiode niet gewenst.

Blesinstructie Elzen-eikenbos

Wanneer

- + Er kan gedurende het hele jaar worden geblest.

Waar

- + Er wordt geblest op plaatsen waar de takafsterving gemiddeld minimaal 7 meter is en waar het kronendak gesloten is of zich naar verwachting binnen 3 jaar zal sluiten. Er kan ook geblest worden op die plekken waar het bos niet voldoet aan de geïntegreerde doelstelling.

Wat

- + Ten eerste worden de concurrenten van karakteristieke bomen verwijderd. Karakteristieke bomen staan altijd binnen 10 meter van een pad en kunnen tevens voldoen aan de volgende criteria:
  - ✓ De boom is van een soort die op deze plaats verder niet of nauwelijks voorkomt, m.u.v. Amerikaanse eiken.
  - ✓ De boom is opvallend dikker dan de bomen in de nabije omgeving.
  - ✓ De boom heeft een opvallende groeivorm.
  - ✓ De boom is onderdeel van een laan.
- + Ten tweede worden de concurrenten van inheems loofhout verwijderd.
- + Ten derde worden bomen verwijderd die concurrent zijn van kwaliteitsbomen. Kwaliteitsbomen zijn bomen die:
  - ✓ minimaal 7 meter takvrij zijn
  - ✓ een rechte onderstam van minimaal 6 meter hebben
  - ✓ schadevrij zijn
  - ✓ vitaal zijn
  - ✓ een ronde stam hebben
- + Bomen dikker dan 40 centimeter worden bij voorkeur niet geblest, m.u.v. Amerikaanse eiken.
- + Verspreid over het streefbeeld kan een aantal groepen worden gelegd met een oppervlakte van 0,05 tot 0,3 ha. De groepen worden gelegd op plaatsen waar het bos het minst voldoet aan de doelstelling en gewenste kwaliteit. Binnen de beheerperiode 2010 – 2020 wordt maximaal 1 ha.
- + Binnen de groepen kan een aantal bomen worden behouden die bij voorkeur dikker zijn dan 40 centimeter of kwaliteitsboom zijn.
- + Niet vitale en dode bomen worden alleen geblest als deze in de buurt van paden staan en gevaar opleven voor de recreant.

Richtlijnen voor vrij te stellen bomen bij het blesen

Boomsoort	% vrijstellen
Grove den	40 – 60
Inlandse eik	30 – 40
Berk	40 – 60
Japanse lariks	60 – 80
Overig loofhout	30 – 40
Karakteristieke bomen	100
Bomen binnen bosranden	100

Blesinstructie Berken-zomereikenbos

Wanneer

- + Er kan gedurende het hele jaar worden geblest.

Waar

- + Geblest wordt op plaatsen waar de takafsterving gemiddeld minimaal 8 meter is en waar het kronendak gesloten is of zich naar verwachting binnen 3 jaar zal sluiten. Er kan ook geblest worden op die plekken waar het bos niet voldoet aan de geïntegreerde doelstelling.

Wat

- + Ten eerste worden de concurrenten van karakteristieke bomen verwijderd. Karakteristieke bomen staan altijd binnen 10 meter van een pad en kunnen tevens voldoen aan de volgende criteria:
  - ✓ De boom is van een soort die op deze plaats verder niet of nauwelijks voorkomt, m.u.v. Amerikaanse eiken en Robinia's
  - ✓ De boom is opvallend dikker dan de bomen in de nabije omgeving,
  - ✓ De boom heeft een opvallende groeivorm,
  - ✓ De boom is onderdeel van een laan.
- + Ten tweede worden de concurrenten van inheems loofhout en jeneverbessen verwijderd.
- + Ten derde worden kwaliteitsbomen vrijgesteld, zo mogelijk volgens de QD-methode. Kwaliteitsbomen zijn bomen die:
  - ✓ minimaal 7 meter takvrij zijn
  - ✓ een rechte onderstam van minimaal 6 meter hebben
  - ✓ schadevrij zijn
  - ✓ vitaal zijn
  - ✓ een ronde stam hebben.
- + Bomen dikker dan 40 centimeter (dbh) worden in principe alleen geblest ten behoeve van een dikkere boom m.u.v. Amerikaanse eiken en Robinia's.
- + Eventueel te leggen groepen zijn 0,1 tot 1 ha. De groepen worden gelegd op plaatsen waar het bos het minst bijdraagt aan de geïntegreerde doelstelling. Het streven naar (natuurlijke) verjonging hoeft niet in alle groepen een doel te zijn.
- + Niet vitale en dode bomen worden alleen geblest als deze in de buurt van paden staan en gevaar opleveren voor de recreant.

Richtlijnen voor vrij te stellen bomen bij het blesen

Boomsoort	% vrijstellen
Grove den	40 – 60
Corsicaanse den	100
Inlandse eik	30 – 40
Douglas	30 – 40
Oostenrijkse den	100
Amerikaanse eik	30 – 40
Japanse lariks	60 – 80
Berk	40 – 60
Jeneverbes	100
Overig naaldhout	40 - 60
Overig loofhout	30 - 40
Fijnspar	30 - 40
Karakteristieke bomen	100
Bomen in bosranden	100

Maatregelenkaart Instandhouding droge heide en Jeneverbessenstruweel

Het beheer van heide en jeneverbesstruweel bestaat uit de volgende punten:

- + Tijdens het vrijzetten van de jeneverbessen in 2007 zijn enkele aanwezige dode bomen blijven staan. Omdat deze een gevaarlijke situatie op kunnen leveren voor voorbijgangers i.v.m. het omlaag vallen van dood hout, worden deze verwijderd.
- + Om de nagestreefde korte heischrale vegetatie te ontwikkelen is het nodig om ongewenste opslag van houtige begroeiing te verwijderen. Dit heeft met name betrekking op de opkomende braamstruwelen en opslag van berk en grove den. Het is nodig om deze opslag te verwijderen als deze meer dan 10% van de oppervlakte in beslag neemt.
- + Om een heischrale vegetatie binnen het natuurtype jeneverbesstruweel optimaal te kunnen ontwikkelen kan overwogen worden om heidemaaisel op te brengen zodat de nu nog kale bodem sneller begroeid raakt.
- + Indien de bedekking met heide kleiner is dan 60% dient kleinschalig te worden geplagd, waarbij maximaal 50% van de oppervlakte van een aaneengesloten stuk droge heide wordt behandeld met een maximum van 1 hectare.

Maatregelenkaart bestrijding ongewenste soorten

Prunusbestrijding

Prunus serotina (Amerikaanse vogelkers) wordt bestreden met als doel deze soort volledig uit de gemeentebossen te verwijderen. Wanneer binnen een beheereenheid prunus wordt bestreden dient dit te gebeuren door alle binnen de beheerseenheid aanwezige exemplaren te verwijderen. Prunus bestrijding gebeurt intensief en is een jaarlijks terugkomende post bij het beheer.

Bestrijding Amerikaanse eik

Op een aantal plekken binnen de gemeentebossen bevinden zich veel Amerikaanse eiken. Deze niet inheemse bomen belemmeren met hun grote concurrentiekracht de ontwikkeling van inheemse soorten. Daar waar deze soorten een te dominante rol spelen binnen het bosbeeld worden zij bestreden door volwassen exemplaren en aanwezige verjonging te verwijderen. Grote exemplaren op meer dan 10 meter van het pad worden bij voorkeur geringd. Dit komt ten goede aan het aandeel staand dood hout.

Bestrijding Robinia pseudoacacia

Met name in 't Helder en het westelijke deel van De Overloonse duinen is een aantal plekken waar *Robinia pseudoacacia* voorkomt. Deze bomen vermenigvuldigen zich hier explosief en belemmeren de ontwikkeling van inheemse boom- en struiksoorten. Hier en daar dreigen zelfs sommige paden dicht te groeien met deze uit Noord-Amerika afkomstige exoot. Robinia's worden intensief bestreden met als doel deze soort volledig uit de gemeentebossen te verwijderen. Dit geldt voor grote volwassen exemplaren als voor zaailingen. Het bestrijden van Robinia is een jaarlijks terugkomende post bij het beheer.

Maatregelenkaart onderhoud poelen

De poel in het Schraalzand voldoet niet aan de nagestreefde grootte. Om deze poel te laten voldoen aan de gestelde streefwaarde wordt deze groter gegraven.

- + De werkzaamheden vinden plaats tussen september tot half oktober.
- + Het talud aan de noordoever van de poel wordt 1 op 7 of flauwer gemaakt.

Als het aandeel open water (zonder watervegetatie) minder dan 50% van de poel oppervlakte in beslag neemt wordt de poel opgeschoond, waarbij:

- + Het maaisel wordt afgevoerd.
- + Geen grondverzet plaatsvindt.

Indien de poel voor meer dan 20% beschaduwd wordt door omringende bomen en struiken worden deze verwijderd. Hierbij is het belangrijk dat de noordzijde van een poel het minste schaduw mag bevatten.

Maatregelenkaart onderhoud paden, recreatieve voorzieningen en wegafsluitingen

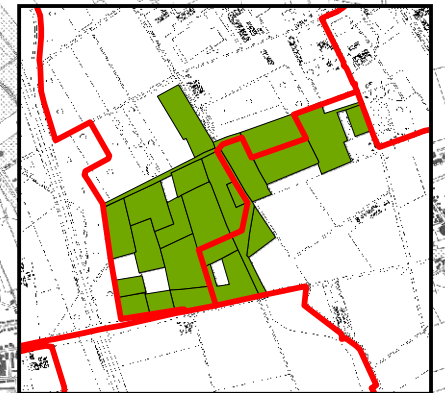
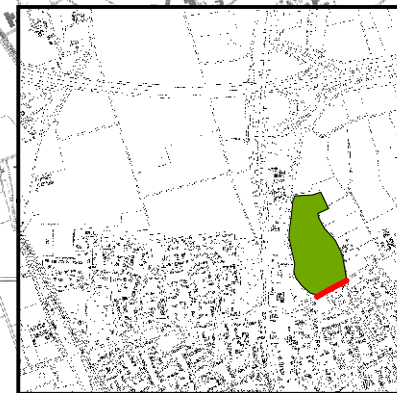
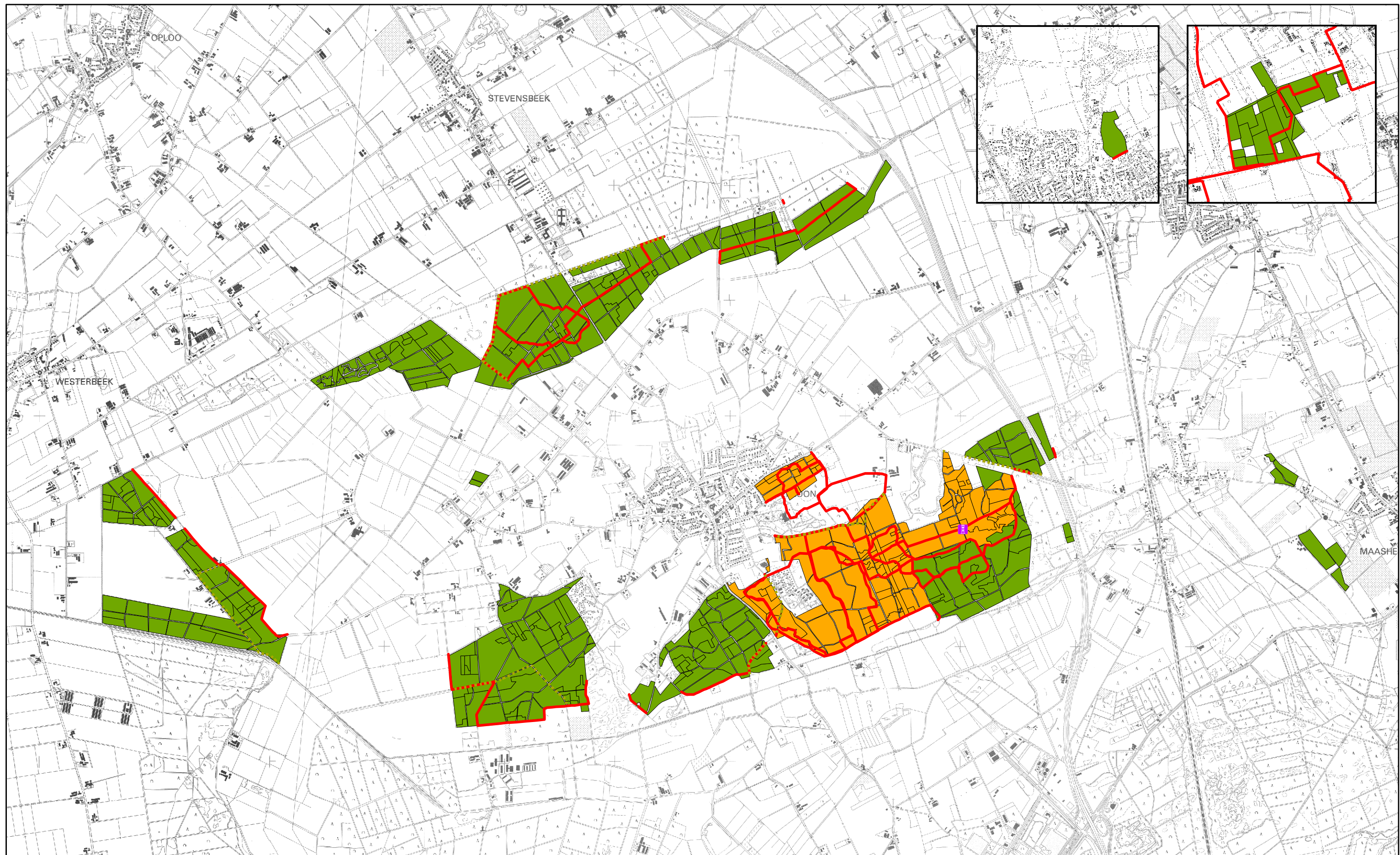
Aanpassen routemarkering

Uit recente waarnemingen is gebleken dat een groot deel van de aanwezige routemarkeringen verouderd zijn of verdwenen. Om dit te herstellen vinden de volgende werkzaamheden plaats:

- + Alle routemarkeringen worden geïnventariseerd en op kaart gezet.
- + Alle verouderde routes worden voorzien van een nieuwe markering die uniform is voor het gehele bosgebied.

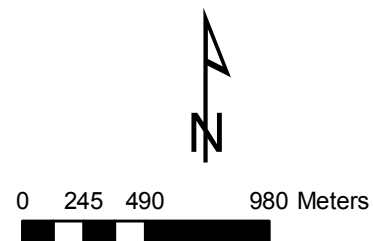
Onderhoud

- + Indien de begaanbaarheid van de paden onvoldoende is, worden deze hersteld.
- + Spontane verjonging van houtige gewassen op en direct langs paden wordt verwijderd.
- + Indien de routemarkering van de routes voor de betreffende gebruikersgroep onvoldoende is wordt dit hersteld.
- + Indien er gevaarlijk dood hout aanwezig is aan paden wordt dit verwijderd.
- + Indien de slagbomen afwezig of kapot zijn worden deze geplaatst of vervangen.
- + Indien de openstellingsborden of informatiepanelen afwezig of kapot zijn worden deze geplaatst, dan wel gerepareerd of vervangen.
- + Indien de picknicksets en/of bankjes afwezig of kapot zijn worden deze geplaatst of hersteld.

Legenda

uitkijktoren	functieaccent
ruiterroute	recreatie
wandelroutes	Geïntegreerd bosbeheer

Staro Natuur en Buitengebied
 Lodderdijk 38a
 5421 XB Gemert
 tel: 0492 450161
 fax: 0492 450162
 email: info@starobv.nl
www.starobv.nl

Functieaccent recreatie en recreatieve voorzieningen

bosbeleid- en beheerplan gemeente Boxmeer

bijlage 6

Datum uitdraai: 20-09-2013
 Schaal: 1:30.000
 Status: definitief
 Vervaardigd door: Staro Natuur en Buitengebied

Bijlage 7: Begrippenlijst

Onderstaand is van een aantal in deze rapportage gebruikte begrippen de betekenis weergegeven.

Hoofdboomsoort

De hoofdboomsoort van een bosopstand is die soort die in het kronendak het meeste voorkomt.

Menging

Een bosopstand is gemengd als gemeten naar grondvlak maximaal 80% uit één boomsoort bestaat. Grondvlak is de totale oppervlakte van de doorsnede van bomen, gemeten op 1,30 meter hoogte.

Horizontale bosstructuur

In een bosopstand is een horizontale bosstructuur aanwezig als de opstand van bovenaf gezien niet eenvormig is. Er komen dan gesloten delen, open delen en hoge en lage delen (oude en jonge) naast elkaar voor.

Verticale bosstructuur

In een bosopstand is een verticale bosstructuur aanwezig als er verschillende lagen onder elkaar voorkomen. Een ideale verticale bosstructuur kent een kruidlaag, struiklaag, eerste boomlaag en tweede boomlaag.

Ongewenste soorten

De term ongewenste soorten wordt gebruikt voor soorten die beter niet voorkomen in het bos. Het zijn meestal uitheemse soorten die door hun grote concurrentiekracht het bos gaan overheersen. Daardoor komt de multifunctionele doelstelling in gevaar. Voorbeelden van ongewenste soorten zijn: Amerikaanse eik, Amerikaanse vogelkers en Robinia pseudoacacia.

Vrijstellen

Het vrijstellen van een boom houdt in dat één of meerdere directe concurrenten van deze boom worden gekapt. Zo krijgt de boom meer groeiruimte en kan deze een grotere kroon ontwikkelen.

Toekomstboom

Een boom die goed bijdraagt aan de functievervulling en als dusdanig wordt aangewezen. Deze bomen worden tijdens dunningen consequent vrijgesteld zodat ze zich goed kunnen ontwikkelen. Toekomstbomen kunnen voor alle functies aangewezen worden. Zo worden karakteristieke bomen aanwezen voor de recreatieve functie, inheemse bomen voor de natuurfunctie en rechte bomen voor de houtproductiefunctie. Met name toekomstbomen die zijn aangewezen voor de productiefunctie worden na verloop van tijd wel gekapt.

Karakteristieke bomen

Karakteristieke bomen zijn bomen die zich door hun soort, omvang, locatie of vorm onderscheiden van de rest van het bos. Karakteristieke bomen blijven behouden en worden vrijgesteld zodat ze zich goed kunnen ontwikkelen en zichtbaar zijn voor het publiek.

Geïntegreerd bosbeheer

Geïntegreerd bosbeheer is er op gericht om in een bos zowel natuur, bosbeleving als houtproductie tot hun recht te laten komen. De beheermaatregelen sluiten zoveel mogelijk aan op spontane processen en zijn bedoeld om de functies van het bos integraal te verbeteren of daarin een beter

evenwicht te brengen. Door een actief beheer ontstaat een aantrekkelijk en een naar soorten en leeftijden gemengd bos.

Blessen

Het markeren van bomen die gekapt gaan worden.

Ringen / toppen

Het actief maken van dood hout door bomen onderaan de stam rondom in te zagen. De boom zal sterven omdat de sapstroom wordt onderbroken. Onder toppen wordt verstaan het afknippen van naaldbomen op een hoogte van circa 5 meter zodat de stam als dood hout kan blijven staan en kan bijdragen aan de natuurfunctie.